

Plastyk

343204

Inna nazwa zawodu: designer

Zadania i czynności

Celem pracy projektanta wzornictwa przemysłowego jest opracowywanie nowych wzorów przedmiotów powszechnego użytku (takich jak: odzież, obuwie, żelazko, telefon, telewizor) oraz maszyn i urządzeń stosowanych w przemyśle (np.: obrabiarka, koparka). Opracowywane są także nowe wzory wyrobów znajdujących się już w sprzedaży. Robi się to w celu ich uatrakcyjnienia, np. dostosowania ich kształtu i kolorystyki do wymagań mody. Projektuje się także opakowania i grafikę reklamową dla wyrobów spożywczych czy też środków do czyszczenia lub prania, aby swoim wyglądem konkurowały z wyrobami innych firm.

Zadaniem projektanta wzornictwa jest dostarczenie zamawiającemu (producent państwowy lub firma prywatna) projektu wzoru wyrobu charakteryzującego się oryginalnym kształtem i kolorystyką (zgodnie z modą i oczekiwaniami rynku) oraz zapewniającego bezpieczne i wygodne użytkowanie. Opracowanie projektu wzoru wyrobu, np. pralki automatycznej, przebiega w kilku etapach i odbywa się w stałym kontakcie z zamawiającym

Etap pierwszy - uzgodnienie danych wyjściowych do projektowania (zebranie informacji na temat: do czego ma służyć wyrób, czym ma się różnić od dotychczas produkowanych, w jaki sposób będzie obsługiwany, jak skonstruowany), wymaga zapoznania się z krajowymi i zagranicznymi przykładami podobnych wyrobów, ich konstrukcją i wyglądem. Zebrane informacje zostają zapisane i stanowią będą założenia projektowe.

Drugi etap - projektowy to etap, w którym na podstawie uzyskanych informacji oraz wstępnej dokumentacji technicznej przekazanej przez zamawiającego można się zająć projektowaniem ? obmyślanie kształtu pralki, jej kolorystyki, rozmieszczeniem elementów służących do sterowania lub obsługi oraz informacją graficzną (opisy, instrukcje). Pracę tę wykonuje się w kilku wersjach (do wyboru przez zamawiającego), w formie szkiców rysunkowych i modeli w skali 1:1, np. z tektury lub miękkiej płyty. Służą one do sprawdzenia czy proponowane rozwiązania projektowe zapewniają np.: wygodne wkładanie bielizny, łatwe ustawianie programów, widoczność sygnalizacji. Na tej podstawie zostaje wybrana wersja projektu akceptowana przez projektanta i zamawiającego. Następnie przystępuje się do szczegółowego projektowania elementów pralki, np.: kształtu kasetek na środki piorące, pokręteł i przełączników, światełek sygnalizacyjnych itp., oraz wykonania projektu kolorystycznego i informacji graficznej. Zostaje sporządzona dokumentacja umożliwiająca zamawiającemu wyprodukowanie pralki zgodnie z projektem: rysunki techniczne (wykreślone na kalce lub komputerowe), perspektywiczny kolorowy rysunek pralki (kolory nanosi się aerografem, pistoletem do prac graficznych, którym można malować zarówno płaszczyzny jak i cienkie kreski) oraz model pralki obrazujący jej wygląd (w zmniejszonej skali, np. 1:5), z materiałów zastępczych (np.: płyty z tworzyw sztucznych), wyposażony we wszelkie szczegóły, tak jak prawdziwy wyrób. Model wykonuje się za pomocą takich narzędzi, jakich używa się podczas domowego majsterkowania, np.: piły, szlifierki, wiertarki. Potrzebne są też kleje do sklejanego jego

części składowych i pistolet do malowania natryskowego. Rysunki i model projektant może wykonać sam lub zlecić to zadanie kreślarzowi czy modelarzowi. Jeśli projekt powstaje w dużym biurze (państwowym lub prywatnym), zatrudniającym kreślarzy, grafików, operatorów komputerowych i modelarzy, to każdy z nich wykonuje swoją część pracy.

Po przekazaniu opracowania zamawiającemu (producentowi) często potrzebny jest jeszcze trzeci etap pracy ? nadzór autorski: projektant współpracuje z producentem podczas przygotowywania projektu wyrobu do seryjnej produkcji, wprowadza niezbędne zmiany, czuwa nad tym, aby produkowany wyrób był możliwie najbardziej podobny do projektu.

Zawód artysty plastyka ? projektanta wzornictwa przemysłowego jest bardzo atrakcyjny. Umożliwia bowiem realizację własnych pomysłów (wizji plastycznych) napięknę przedmioty. Jest jednak zawodem trudnym, ponieważ w projektowaniu konieczne jest łączenie zagadnień artystycznych (kształt, kolor) z technicznymi (konstrukcja).

Projektant wzornictwa przemysłowego, który ma osiągnięcia zawodowe i zamiłowanie do pracy naukowej, może zostać zatrudniony jako pracownik naukowy w instytucie (np. w Instytucie Wzornictwa Przemysłowego) lub w innej placówce naukowo-badawczej. Pracownik naukowy tworzy opracowania teoretyczne dotyczące metod projektowania wzornictwa w swojej specjalizacji zawodowej (np. nadwozia samochodowe). Może też brać udział w pracach badawczych o różnej tematyce, dotyczących np. roli wzornictwa przemysłowego w zwiększeniu sprzedaży wyrobów przez poprawienie ich estetyki i wygody użytkowania. Może też być doradcą, ekspertem w tworzeniu programów rozwoju jakiejś branży, np. przemysłu motoryzacyjnego. Pracownik naukowy zatrudniony na uczelni zajmuje się ? jednocześnie z nauczaniem i własną praktyką projektową ? opracowaniami z zakresu: teorii i metod projektowania; nowych kierunków, technik i programów nauczania (np. zastosowanie komputerów). Jego prace mogą być publikowane w formie podręczników lub skryptów jako pomoce dla studentów. Często jest też delegowany przez władze uczelni do utrzymywania kontaktów zagranicznych (wyjazdy, stypendia). Dotyczy to zarówno kadry naukowej jak i studentów.

Doświadczony projektant wzornictwa przemysłowego może zostać zatrudniony na wyższej uczelni jako wykładowca, jeśli lubi pracować z młodzieżą i potrafi uczyć. Praca wykładowcy jest najczęściej wykonywana jednocześnie z praktyką zawodową. Zapewnia to stałe podnoszenie własnych kwalifikacji, co jest korzystne dla studentów. Zadaniem wykładowcy jest przekazanie studentom wiedzy i umiejętności z zakresu projektowania wzornictwa, grafiki użytkowej, modelowania, rysunku prezentacyjnego. Zajęcia z projektowania odbywają się w niewielkich grupach (kilka, kilkanaście osób) i są prowadzone w formie konsultacji, "korekt" zadanych projektów (szkiców rysunkowych i modelowych), podczas których jeden student przedstawia swoją pracę, a pozostali są słuchaczami. Takich przedmiotów jak rysunek prezentacyjny (projektowany przedmiot w perspektywie i kolorze) czy modelowanie (wykonanie imitacji projektowanego przedmiotu z materiałów zastępczych) naucza się w formie ćwiczeń praktycznych: wykładowca udziela porad lub sam wykonuje czynności sprawiające studentom szczególną trudność. Zajęcia praktyczne polegają na nauce posługiwania się takimi przyborami, jak aerograf ? pistolet do prac rysunkowych, którym można malować zarówno powierzchnie jak i cienkie kreski, a także maszynami używanymi do modelowania w drewnie lub tworzywie sztucznym (szlifarką, wiertarką,

zgrzewarką, piłą). Każdy ze studentów wykonuje rysunki i modele przedmiotów projektowanych w ciągu semestru. Zadaniem wykładowcy jest wystawianie ocen i omawianie ich przed komisją Rady Wydziału. Do jego obowiązków należy też przygotowywanie egzaminów wstępnych i dyplomowych oraz udział w nich, a ponadto pomoc w urządzaniu corocznej wystawy prac studenckich.

Środowisko pracy

materiałne środowisko pracy

Praca plastyka odbywać się może zarówno w pomieszczeniach, jak i w plenerze czy na terenie instytucji zlecającej (sklep, biuro, teren festynu czy innej imprezy plenerowej). W zależności od możliwości finansowych praca odbywać się może w pomieszczeniach małych, (tj. mały pokój, pomieszczenie na strychu), jak i w halach, dużych salach lub innych pomieszczeniach, przystosowanych do prowadzenia działalności plastycznej.

Najczęstszym miejscem pracy jest warsztat lub pracownia plastyczna, gdzie wykonywane są projekt i realizacja dzieła. Później praca może być przeniesiona na teren placówki zlecającej, w plener, a także może odbywać się na wysokościach (konserwacja elementów architektury, montaż tablic reklamowych).

warunki społeczne

Praca plastyka może odbywać się w zespole ludzi wykonujących podobne zadania (np. scenografię, tablice reklamową, metaloplastykę itp.) lub w izolacji, jeżeli plastyk podejmuje samodzielną działalność plastyczną. W obydwu wypadkach plastyk spotyka się z klientami korzystającymi z jego usług.

Kontakty te istotne są dla obydwu stron, gdyż w ich wyniku tworzy się obraz oczekiwań osoby zamawiającej, a plastyk stara się nań niego wpłynąć; może go zmienić, wydobywając to, co najlepsze z artystycznego punktu widzenia.

warunki organizacyjne

Czas pracy plastyka uzależniony jest od:

- warunków organizacyjnych w zatrudniającej plastyka firmie lub przedsiębiorstwie;
- samodzielnej organizacji czasu pracy przez plastyka pracującego indywidualnie.

W drugim wypadku intensywność pracy zależy od otrzymywanych zleceń bądź zamierzeń artystycznych oraz od osobistych preferencji przedkładających pracę w dzień o stałych bądź też zmiennych porach.

W wypadku zatrudnienia plastyka przez firmę czas pracy często jest ruchomy, wymagający sporej dyspozycyjności.

Wymagania psychologiczne

Zawód projektanta wzornictwa przemysłowego wymaga przede wszystkim twórczego myślenia (oryginalne pomysły projektowe), poczucia estetyki (wybór najkorzystniejszego kształtu, kolorystyki projektowanego przedmiotu) oraz zdolności

plastycznych (wykonywanie rysunków, modeli przedmiotów).

Projektant powinien być w swojej pracy samodzielny. Musi na przykład umieć podjąć decyzję, która z wersji projektowanego wyrobu jest najlepsza.

Tematy projektowe bywają obszerne (np. zestaw urządzeń sanitarnych do łazienki) i wymagają pracy kilku osób. Kiedy ich zakres jest mniejszy (np. żelazko), może je wykonać jedna osoba. Dlatego projektant powinien umieć pracować zespołowo i indywidualnie.

Konieczne są uzdolnienia techniczne. Projektant musi wiedzieć, na jakiej zasadzie są zbudowane i działają projektowane przez niego wyroby, musi umieć czytać dokumentację (rysunki) techniczną, ponieważ za jej pośrednictwem porozumiewa się z producentem. Niezbędne są też zdolności plastyczne – do rysowania, rzeźbienia, malowania, potrzebne podczas projektowania kształtu i kolorystyki wyrobu. Aby wykonywać prace modelarskie, trzeba mieć zręczne ręce, umieć wbijać gwoździe, piłować deskę i wiercić w niej otwory, skleić stłuczony talerz itp.

Praca projektanta, jak każda praca twórcza, wymaga stałego poszerzania swojej wiedzy nie tylko zawodowej, lecz także w innych dziedzinach, jak np.: odkrycia naukowe, konstrukcje techniczne, komputeryzacja, sztuka współczesna, języki obce, nauki społeczne (badanie zapotrzebowania rynku na konkretne produkty), ekonomia, handel, zarządzanie.

Wymagania fizyczne i zdrowotne

Takie cechy, jak duża sprawność narządu wzroku i dotyku z pewnością pomagają przy wykonywaniu pracy, jednak ich brak nie dyskwalifikuje chętnych do uprawiania zawodu projektanta wzornictwa przemysłowego, ponieważ można je w wystarczającym stopniu wytworzyć podczas nauki zawodu.

W tym zawodzie istnieje możliwość zatrudnienia osób niedosłyszących. Mogą też pracować osoby z dysfunkcją kończyn dolnych, także poruszające się na wózkach inwalidzkich, pod warunkiem, że budynek i miejsce wykonywania pracy są dla tych osób dostępne (wejście bez schodów, drzwi, windy i WC o wymiarach dostosowanych do wymiarów wózka inwalidzkiego).

Warunki podjęcia pracy w zawodzie

Aby móc pracować w zawodzie projektanta wzornictwa, należy ukończyć studia na wydziale wzornictwa przemysłowego wyższej uczelni plastycznej,

Możliwości awansu w hierarchii zawodowej

Projektant wzornictwa ma ograniczone możliwości rozwoju kariery zawodowej, ponieważ nie ma ustalonej przepisami administracyjnymi hierarchii umożliwiającej awans. Wyróżnieniem dla projektanta wzornictwa jest uznanie i renoma w środowisku zarówno zawodowym, jak i potencjalnych odbiorców jego pracy. Taka sytuacja umożliwia mu uzyskiwanie interesujących, prestiżowych i dobrze płatnych zamówień projektowych. Jedyną drogą osiągnięcia wyższego stanowiska jest podjęcie pracy naukowej na wyższej uczelni lub w innej placówce naukowej (np. w instytucie). Samodzielnym pracownikiem naukowym można jednak zostać po uzyskaniu tytułu

doktora habilitowanego lub (na uczelniach artystycznych) jego odpowiednika. Awansem i zarazem najwyższym stanowiskiem dla pracownika naukowego jest otrzymanie tytułu profesora zwyczajnego.

Możliwości podjęcia pracy przez dorosłych

Zasadniczo istnieje możliwość podjęcia pracy w tym zawodzie przez osoby, które miały dłuższą przerwę w pracy lub później zdobyły kwalifikacje. O zatrudnieniu takiej osoby decyduje sprawność zawodowa, to znaczy umiejętność podejmowania szybkich i trafnych decyzji projektowych (najlepszy kształt, kolorystyka projektowanego przedmiotu) i rynek pracy. Najchętniej zatrudniane są osoby młode, tuż po studiach, uważane za najbardziej twórcze, mające wiele oryginalnych pomysłów. Starsi kandydaci do pracy mają, zdaniem pracodawców, ograniczone możliwości twórcze (projektowe) i nie rozumieją dzisiejszych warunków wolnego rynku i konkurencji.

Możliwości zatrudnienia

Informacje będą sukcesywnie uzupełniane.

Zawody pokrewne

architekt wnętrz

plastyk

Polecana literatura

Informacje będą sukcesywnie uzupełniane.